

שבו ע

„חה = חה = חה!“ צוחק שטראוס בפה מלא, כשהגיב על הקובלנה הפלילית שהוגשה נגדו באתו בוקר, בו הואשם בפשיעי-מלחמה. מימין שמעון פרס, הנועץ בו עיניים מעריצות, ומשמאלו ראש לשכת-העיתונות דויד לנדור.

בתל-אביב, באותו בוקר, קובלנה פלילית על פישעי-מלחמה — צחוקו של אדם שמע בדיחה. אדם אחר, לא-גרמני, היה מכחיש את דיכרי הקובלנה — אך לא היה צוחק. פראנק-יוזף שטראוס, בן-הקצבים ממינכן, פשיט לא היה מסוגל לתפוס כי במדינת-ישראל שום דבר הנוגע לימי ההשמדה אינו יכול להיות בבחינת בדיחה.

★ ★ ★

שאלות „העולם הזה“

היה עוד הסבר לאומץ-ליבו של פראנק-יוזף מול העיתונאים. שמעון פרס ישב לידו על הבמה, כשענין פקחות על העיתונאים. עוד לפני המסיבה הסבירו לשטראוס כי פרס שילט על כל העיתונאים שהוזמנו, וכי על כן אין לו לחשוש מפני שאלות הריפות מדי, או שאלות הנוגעות לעברו האישי.

ואכן — פרס עצמו עבר לפני המסיבה על השאלות של כתב קול-ישראל. טוביה סער, מחק מת כן שלוש שאלות שניראו לו חריפות מדי. הוא היה בטוח כי גם שאר העיתונאים המוזמנים, שנבחרו בקפדנות, לא יעברו את הגבול, לא ירצו להרגיזו. בנאת הוא צדק.

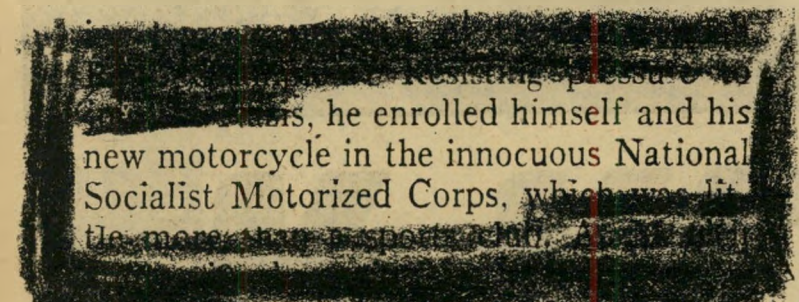
היתה רק הפרעה אחת: הופעתו הפיזאומית של עורך העולם הזה, שחרר למסיבה בכוח, למרות שלא היוזמן (ראה אגרת העורך לקורא). אך גם על כך התגבר פרס. הוא הסביר לשטראוס כי זהו עורך-זר שפיגל הישראלי, ציחה על ראש לישכת-העיתונות הממשלתית שלא להניח לעורך בשום פנים ואופן להציג אף שאלה אחת.

פרס ידע היטב מדוע דרושה זהירות זו. כי עורך העולם הזה התכוונן לשאול את השאלות הבאות:

● „מר שטראוס, במערכת-הבכירות האחרונה בגרמניה אתה התקפת באופן אישי את ראש המפלגה הסוציאלי-דמוקרטית, מר וילי בראנד, על כי עזב את גרמניה עם עליית היסטר לשלטון, עבר לנורבגיה והמשיך שם להילחם בנאצים. אתה פנית אל מר בראנד בפומבי במילים הבאות: „מה עשית אתה במשך תריסר שנים אלה (1933 עד 1945)? אנחנו יודעים מה עשינו אנחנו“

„באותו זמן עצמו התנהל בישראל משפט אייכמן, שהסביר לעולם כולו מה עשו הגרמנים בתריסר השנים ההן. אם כן, למה בדיוק התכוונת במשפט „הנל““

● „מר שטראוס, אני מחזיק ביד גליון השבועון האמריקאי טיים מיום ה-19 בדצמבר 1960. גליון זה כולל מאמר ארוך אודותי, הכתוב במנמה ברורה להלל ולפאר אותך. בין השאר נאמר במאמר זה, בעמוד 22: „שטראוס היה רוכב-אופניים נלהב... וזכה לתואר אלוף האופניים לגרמניה הדרומית... הוא התגיט, יחד עם אופנועו, לגייס הממונע הנאצי-סוציאליסטי. הנה הקטע:“

„בידי גם גליון דר שפיגל מיום ה-2 בינואר 1957, ובו כתבת-שער מפורטת עליך. נאמר בה כי משנת 1937 ועד פרוץ מלחמת-העולם היית, באוניברסיטת מינכן, חבר פלוגת-סער

• היומנים חרות וקול-העם החליטו להחרים את המסיבה — ובדרך תמוהה זו חסכו לעצמם את החובה לשאול את שטראוס את השאלות הנוגעות לעברו. החלטה זו נתקבלה עליי פרס בשביעות-רצון.

קצין הוורמאכט

שטראוס במדי טגן של חיל-התותחנים. בצבא ההיסטוראי זכה לעיטור נמוך, אחרי קאריירה קרבית קצרה מאד, שנסתיימה עם קפיאת רגליו. למרות שחזר לאיתנו וקיבל שוב כושר קרבי מלא, הסתדר שטראוס בעורף ובילה בגיבו נוח את השנים הקטלניות ביותר של המלחמה. לדעתם של הגרמנים, נובעת ההתלהבות המיליטריסטית שלו ממצפנו הרע על השתמטות זו.

מחזה היה יכול לגרום לבחילה גופנית. לא היה כמותו עד כה אף בתולדות חיינו הציבוריים של שמעון פרס.

מסרט הוליבודי אנטינאצי. משני עבריו ישבו שני יהודים, שניהם ילידי אזורי-ההשמדה הנאציים לשעבר, מתחננים לפניו ומתניפים לו, מחליפים עימו ציחוקים, משתללים ככל כוחם למצוא חן בעיניו. כל תנועה מתנועותיהם ביטאה את מורשת הגטו.

יתכן שכל זה לא היה מבעית, לולא היה פראנק-יוזף שטראוס גם מבחינה גופנית התגלמות הטיפוס הגרמני, שהעולם כולו למד לתעב אותו בימי הקיסר, ולסלוד ממנו בימי היסטר. ראש עגלגל מודבק, ללא צחאר, על גוף מגושם ונפוח, ללא מותניים — תוצאה של רבבות מנות של תפוחי-אדמה, נקניקיות וביירה. ציניים קטנות וכחולות, ערמ מיות אך חסרות-פיקחות, מבצבצות מתוך מימני הפנים הצוחקות. זהו צחוק של חוסר-הומור מוחלט, צחוק של אדם הנהנה מעצמו בכל רגע, המעריץ את עצמו. השערות החלקות מודבקות לגולגולת במיברשת קפדנית, כל שערה בדיוק במקומה.

הוא דיבר. המילה החוזרת עד-בלידו היא „אני“ — באותיות גדולות. „אני האוריכל של הצבא הגרמני החדש“. „אני עיצבתי את המדיניות הגרמנית“. „אני השתתפתי בעיבוד הקו של אדנאור“. „אני הייתי האחראי העליון לכל ענייני ההגנה“. אני, אני, אני — ללא היסוס, ללא חיוך-שלהתנצלות. שום אנגלי, שום אמריקאי, שום צרפתי לא יכול היה לדבר כך. רק גרמני.

הוא דיבר על שלום, על ידידות, על הומאניזם. מילים שנטפו רבש סמיך, שיש להן צליל מזויף וצורם בצאתן מפה זה. כל אדם באולם הרגיש בכך. קל היה לתאר אותו, במקום אחר ובשנה אחרת — בשנת 1943, או בשנת 1973 — מדבר בצורה הרבה יותר משכנעת על מלחמת-קודש, על עס-אדוויגים, על זכות האומה הגרמנית לשלוט בעולם.

אילו ביקש שטראוס תפקיד בממאי הוליבודי, לא היה הלה מהסס לרדע לשים בפיו מילים רברבניות כאלה. כי הכל התאים לכך: הבעת-הפנים, הקול, ההופעה, השחצנות המונומנטלית של האש, המבטאת את היהירות המונומנטלית של עמו.

אבל עתה היה לו תפקיד אחר. הוא לא נמצא במינכן, באסיפת-עם למען החזרת השטחים אשר נגזלו בידי הבולשביקים מן הרייך הקדוש. הוא נמצא בהרצליה, באולם מלון השרון, ותפקידו היה להוכיח לעולם כי הוא יודע מושבע של היהודים, שוחררי-ישראל מבטן ומלידה, אנטי-נאצי קיצוני, דמוקראט מובהק. וכל זה מול מאה עיתונאים, שרשמו לעצמם עשרות שאלות.

זה יכול היה להיות מיפגן של אומץ-לב. אך פראנק-יוזף שטראוס הפגין תכונה אחרת, האופיינית לגרמנים: איהבהנה המוחלטת לרגשות הזולת. בגלל תכונה זו הפסידה גרמניה את כל מלחמותיה, טעתה תמיד בכל הערכותיה. אך אותה קהות-חושים, אותו חוסר-דימוין רינשי, איפשרו לפראנק-יוזף שטראוס להגיב בצחוק רחב על העובדה שהוגשה נגדו